

BƯỚC VÀO CON ĐƯỜNG NGHIÊN CỨU

BẢN LĨNH - PHẨM CHẤT CỐT LÕI CỦA NHÂN CÁCH NGƯỜI CÁN BỘ QUÂN ĐỘI

PHẠM XUÂN NGUYỄN*

Cán bộ là nhân tố quyết định sức mạnh của quân đội, lực lượng nòng cốt để xây dựng nền quốc phòng toàn dân, bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, giữ vững sự ổn định chính trị của đất nước.

Xây dựng đội ngũ cán bộ là nhiệm vụ trọng tâm của các cấp ủy đảng, nhân tố then chốt trong mọi giai đoạn của cách mạng. Chất lượng đội ngũ cán bộ được quyết định bởi nhiều yếu tố: bản lĩnh chính trị, đạo đức cách mạng, ý thức kỷ luật, lối sống, trình độ trí tuệ; năng lực tổ chức thực hiện nhiệm vụ và phong cách lãnh đạo, chỉ huy. Nghị quyết ĐUQSTW xác định: "Nâng cao chất lượng toàn diện đội ngũ cán bộ, trước hết là cán bộ chủ trì lãnh đạo, chỉ huy có bản lĩnh chính trị vững vàng, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, đạo đức, lối sống trong sạch, lành mạnh, đoàn kết và chấp hành nghiêm kỷ luật, có phong cách dân chủ và tác phong sâu sát cơ sở, gần gũi quần chúng, có năng lực lãnh đạo, chỉ huy, quản lý đơn vị và tổ chức thực hiện nhiệm vụ tốt, luôn sẵn sàng nhận và hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa - hiện đại hóa đất nước"⁽¹⁾.

Bản lĩnh là phẩm chất cực kỳ quan trọng, tạo nên cốt lõi nhân cách, quyết định phương hướng phát triển của nhân cách; quy định mục đích, tính chất nội dung hoạt động và hướng mọi hoạt động của người cán bộ vào việc thực hiện xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao. Người cán bộ có bản lĩnh vững vàng là cơ sở để hình thành các phẩm chất nhân cách khác, đồng thời là nền tảng để đấu tranh chống mọi quan điểm, tư tưởng và hành động sai trái nảy sinh trong hoạt động. Biểu hiện tập trung nhất bản lĩnh của người cán bộ là lòng trung thành vô hạn đối với Đảng, Tổ quốc, nhân dân và niềm tin vững chắc vào sự nghiệp cách mạng. Nó thể hiện sự giác ngộ chính trị cao, quan điểm, lập trường kiên định, vững vàng, niềm tin tuyệt đối của người cán bộ vào sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, lý tưởng cộng sản, sẵn sàng chiến đấu vì "độc lập, tự do của Tổ quốc", "vì sự nghiệp dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh". Lòng trung thành vô hạn đối với Đảng, Tổ quốc, nhân dân và niềm tin vững chắc vào thắng lợi của sự nghiệp cách mạng là điểm mấu chốt, ngọn nguồn của mọi suy nghĩ và hành động tích cực, của mọi lý trí và tình cảm cách mạng trong sáng,

*Th.s, Học viện Quốc phòng.

của mọi nghị lực và tính sáng tạo trong hoạt động; trực tiếp chi phối mọi suy nghĩ và hành động cụ thể. Đồng thời, đó là tiêu chuẩn số một, là thước đo nhân cách của người cán bộ.

Tính đặc thù trong hoạt động lãnh đạo, chỉ huy bộ đội thường xuyên diễn biến phức tạp trong mọi lĩnh vực. Nhiều tình huống xảy ra khó dự kiến trước, đòi hỏi người cán bộ có bản lĩnh cần phải “văn võ song toàn”, cần có vốn kiến thức sâu rộng về khoa học quân sự, chính trị - xã hội và tri thức khoa học khác mới có đủ khả năng giải quyết các vấn đề phức tạp của thực tiễn quân sự một cách toàn diện, độc lập, sáng tạo, chính xác, nhanh nhạy, quyết đoán trong bất kỳ tình huống nào. Để đáp ứng yêu cầu đó, người cán bộ phải nắm vững đường lối chính trị, đường lối quân sự của Đảng làm kim chỉ nam cho mọi chủ trương, ý định, quyết tâm, kế hoạch, biện pháp, nhằm giải quyết có hiệu quả nhiệm vụ được giao. Đồng thời, phải thấu hiểu tinh hoa của khoa học quân sự, nghệ thuật quân sự trên thế giới, khoa học và nghệ thuật quân sự của chiến tranh nhân dân bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Nhất là tư duy nghệ thuật quân sự Việt Nam, quán triệt sâu sắc tư tưởng lấy nhỏ thắng lớn, lấy yếu đánh mạnh; nắm vững cái bất biến để ứng phó thích hợp, sắc sảo, kịp thời với mọi tình huống; phát huy sức mạnh của mọi lực lượng, mọi tổ chức thành sức mạnh tổng hợp lớn hơn địch để giành thắng lợi trong chiến tranh. Chính vì lẽ đó, ngay từ thời xa xưa, trong những điều cốt yếu của người tướng bao giờ cũng có “trí”, là am hiểu cả “thiên thời, địa lợi, nhân hòa”. Trí phải hòa quyện với thiện (nghĩa là giỏi trong nghệ thuật chỉ

huy), là “tóm được nghệ thuật văn võ, gom được thuật cứng mềm”. Còn Hồ Chủ Tịch khi nói đến “nhiệm vụ người làm tướng” đã nhấn mạnh tướng phải có trí và giải thích “Trí là có óc sáng suốt để nhìn mọi việc, để suy xét địch cho đúng”, trí là biểu hiện quan trọng nhất của bản lĩnh.

Người cán bộ có bản lĩnh vững vàng phải có lòng dũng cảm, ý chí quyết chiến, quyết thắng và đạo đức trong sáng. Lòng dũng cảm, ý chí quyết chiến quyết thắng biểu hiện ở khả năng chịu đựng, tinh thần khắc phục khó khăn, gian khổ, hành động kiên quyết, quả cảm, sẵn sàng hy sinh tính mạng để hoàn thành nhiệm vụ được giao; ở tinh thần dám đánh, biết đánh và biết thắng kẻ thù xâm lược. Lòng dũng cảm, ý chí quyết chiến, quyết thắng không chỉ là sự sẵn sàng hy sinh thân mình mà cao cả hơn là ở tinh thần trách nhiệm lớn lao đối với Đảng, với Tổ quốc, với nhân dân về những quyết định của mình liên quan đến sinh mệnh của bộ đội, đến thành bại của cách mạng. Ngoài ra, người cán bộ có lòng dũng cảm phải dám đấu tranh để bảo vệ chân lý, dám nhìn thẳng vào khuyết điểm để sửa chữa, tiến bộ; biết đấu tranh không khoan nhượng, không thỏa hiệp và cơ hội. Vì vậy, người cán bộ có lòng dũng cảm, ý chí kiên định mới có đủ tinh táo, sáng suốt để phát huy trí tuệ và năng lực sáng tạo trong hoạt động lãnh đạo, chỉ huy bộ đội, mới tạo ra niềm tin vững chắc vào thắng lợi của sự nghiệp cách mạng.

Đạo đức cách mạng của người cán bộ thể hiện ở sự trong sáng về nhân phẩm; sự quan tâm, chăm sóc bộ đội; niềm say mê, sự hứng thú, thái độ, niềm

tin, tình yêu, sự gắn bó với nhiệm vụ, đem hết tâm trí, nghị lực và sự sẵn sàng hy sinh, phấn đấu, tìm mọi cách hoàn thành nhiệm vụ được giao. Đó là đức tính khiêm tốn, giản dị, trung thực, thẳng thắn, công bằng, nhân ái, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Đó còn là lương tâm, danh dự, tinh thần ham học tập, cầu tiến bộ, không háo danh, không kiêu ngạo... Đạo đức cách mạng trong sáng góp phần thúc đẩy, định hướng hoạt động; tạo ra tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo trong nghiên cứu, vận dụng tri thức khoa học quân sự, kỹ năng, kỹ xảo nghề nghiệp phân tích, đánh giá tình hình để rút ra những kết luận chính xác làm cơ sở cho việc ra quyết định thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ được giao.

Bản lĩnh của người cán bộ là sự hội tụ đầy đủ những phẩm chất chính trị, đạo đức cách mạng, tri thức khoa học, tư duy nghệ thuật quân sự và năng lực tổ chức, lãnh đạo, chỉ huy bộ đội thực hiện nhiệm vụ. Trong quá trình xây dựng và chiến đấu, đội ngũ cán bộ các cấp trong quân đội luôn nêu cao tinh thần trách nhiệm, sẵn sàng hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của nhân dân... Trước những khó khăn, bước ngoặt của cách mạng, càng phải có bản lĩnh vững vàng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, với Đảng, với nhân dân; có ý thức tổ chức, kỷ luật, lối sống trong sạch, lành mạnh; trình độ, năng lực lãnh đạo, chỉ huy, trình độ chuyên môn có bước phát triển tiến bộ... Tuy nhiên, vẫn còn một bộ phận cán bộ có biểu hiện giảm sút ý chí, niềm tin vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội và sự lãnh đạo của

Đảng, cơ hội, thực dụng, vi phạm nguyên tắc kỷ luật. Trình độ kiến thức còn thiếu hệ thống, cơ bản, toàn diện, tư duy lý luận chưa phát triển kịp với chức năng, nhiệm vụ, “năng lực tổ chức, chỉ huy, quản lý giáo dục, đấu tranh thuyết phục còn yếu, thiếu năng động, nhạy bén xử lý các tình huống phức tạp”, khả năng làm chủ khoa học công nghệ tiên tiến còn hạn chế. Vì vậy, để rèn luyện, nâng cao bản lĩnh cho người cán bộ, phải tập trung thực hiện tốt một số nội dung biện pháp chủ yếu sau:

Một là, thường xuyên giáo dục, bồi dưỡng nâng cao nhận thức sâu sắc cho người cán bộ về ý nghĩa, tầm quan trọng của việc rèn luyện, củng cố bản lĩnh, đặc biệt là bản lĩnh chính trị đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ mới. Người cán bộ cần trau dồi lý luận chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, nhiệm vụ chính trị của quân đội; kiên định mục tiêu, con đường mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn. Trước diễn biến phức tạp của tình hình trong nước và quốc tế, sự chống phá quyết liệt của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch, mỗi cán bộ phải đề cao cảnh giác, nhận rõ âm mưu thâm độc, xảo quyết của kẻ thù; chủ động đối phó và làm thất bại hoàn toàn mọi âm mưu, thủ đoạn của chúng đối với cách mạng Việt Nam.

Hai là, tích cực học tập, rèn luyện, tự tu dưỡng ở nhà trường, cũng như trong hoạt động thực tiễn, đặc biệt là trong huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và diễn tập chỉ huy tham mưu... nhằm

(Xem tiếp trang 63)

sống lành mạnh. Việc đáp ứng nhu cầu nhận thức chính đáng của SV có ý nghĩa to lớn, đề xuất hướng giáo dục, nâng cao nhận thức, thay đổi thái độ, hành vi của họ, góp phần nâng cao chất lượng dân số và nguồn nhân lực, hoàn thiện nhân cách người giáo viên tương lai, góp phần thực hiện chiến lược con người do Đảng ta khởi xướng. ♣

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. GS.VS. Phạm Minh Hạc, *Hành vi và hoạt động*, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1989.
2. PGS. Trần Trọng Thủy, *Giáo dục phòng chống HIV/AIDS ở nhà trường: Mục đích và nguyên tắc*, tạp chí Giáo dục, số 79/2004, tr. 46.
3. Phạm Song, *Giáo dục sức khoẻ sinh sản vị thành niên trong nhà trường*, tạp chí TTKHGD, số 96/2003, tr. 40.

BẢN LĨNH - PHẨM CHẤT CỐT LÕI...

(Tiếp theo trang 52)

không ngừng bồi dưỡng phẩm chất chính trị, tư tưởng, đạo đức cách mạng, trình độ kiến thức khoa học quân sự, nghệ thuật quân sự; khoa học xã hội nhân văn, tri thức và kinh nghiệm lãnh đạo, chỉ huy bộ đội; có thế giới quan đúng đắn, phương pháp luận khoa học để giải quyết mọi vấn đề thực tiễn hoạt động quân sự đặt ra một cách chủ động, độc lập, sáng tạo, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, chức trách được giao.

Ba là, tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy đảng, người chỉ huy cấp trên đối với người cán bộ cấp dưới nhằm kịp thời phát hiện những nhận thức lệch lạc,

mơ hồ, những biểu hiện không đúng về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống... Từ đó, có các biện pháp tác động tích cực để điều khiển, điều chỉnh phẩm chất nhân cách, các hành vi trong quan hệ công tác, quan hệ ứng xử, giao tiếp với bộ đội nhằm giúp cho người cán bộ thực hiện đầy đủ chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn. Phát huy tối đa trí tuệ và sức lực; giải quyết tốt các mối quan hệ giữa lãnh đạo với chỉ huy; giữa lãnh đạo, chỉ huy với cấp dưới trong hoạt động lãnh đạo, chỉ huy bộ đội sẽ có tác động tích cực đến thái độ, trách nhiệm, làm cho họ thường xuyên chăm lo xây dựng, rèn luyện bản lĩnh vững vàng, đáp ứng đòi hỏi hoạt động lãnh đạo, chỉ huy bộ đội luôn có sự biến động phức tạp.

Bốn là, nêu cao tinh thần đấu tranh, phê bình và tự phê bình, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, những biểu hiện cơ hội, thực dụng, bè phái, cục bộ địa phương làm cho người cán bộ trở nên bảo thủ, trì trệ, ý thức tổ chức kỷ luật không cao, thiếu tinh thần trách nhiệm, thiếu năng động, ỷ lại, làm hạn chế khả năng sáng tạo của bộ đội, suy yếu tình đoàn kết trong hoạt động lãnh đạo, chỉ huy dẫn đến hiệu quả thực hiện nhiệm vụ thấp. Vì vậy, xây dựng, rèn luyện và hoàn thiện nhân cách, nhất là củng cố, nâng cao bản lĩnh cho người cán bộ là vấn đề hết sức cần thiết đối với sự nghiệp xây dựng quân đội trong giai đoạn cách mạng hiện nay. ♣

Chú thích

- (1) *Dự thảo Báo cáo tổng kết công tác tổ chức, cán bộ trong quân đội 5 năm (1996 - 2000) và Phương hướng 5 năm (2001 - 2005)*, tr. 29.